

Tysk och svensk arvsrätt

Allmän information om tillämpbar rätt

För dödsfall som inträffat efter den **17 augusti 2015** gäller i både Sverige och Tyskland **EU:s förordning Nr 650/2012 (europeiska arvsrättsförordningen, på tyska förkortat: EUerbVO)**. Enligt denna tillämpas den arvsordning som gäller i det land där den avlidne hade sin hemvist (var fast bosatt). Detta innebär alltså att för en tysk person, som hade sin hemvist i Sverige, tillämpas svensk arvsrätt.

Arvsförordningen utgår vid bestämmelsen av vad som var hemvist från en helhetsbedömning av levnadsförhållandena vid personens bortgång. Längden och regelbundenheten på vistelsen liksom de därmed sammanhängande omständigheterna och orsakerna därtill (exempelvis sociala, familje- eller arbetsrelaterade) tas med i bedömningen. Förordningen tar inte nödvändigtvis hänsyn till var man är folkbokförd. I Sverige och Tyskland är dock orten där man är folkbokförd vanligtvis en viktig indikation.

För samtliga dödsfall fram till och med **den 16 augusti 2015** tillämpas enligt både svensk och tysk rätt den gällande arvsrätten i det landet där den avlidne vid tidpunkten för dödsfallet var medborgare. Var den avlidne alltså tysk medborgare, gällde tysk arvsrätt; var den avlidne svensk medborgare gällde svensk rätt. Mer information om detta finns under punkt 3 nedan.

Hur är arvsordningen enligt tysk rätt?

Enligt tysk rätt ärver en maka/make $\frac{1}{4}$ av dödsboet, resten ärvs av barnen. Om det inte finns några barn är maka/makens andel större. Om makarna levde i en s.k. *Zugewinnngemeinschaft* (normalfallet om äktenskapet ingåtts i Tyskland), ökar arvslottan med ytterligare $\frac{1}{4}$. Staten ärver först om ingen, ens avlägsen, släkting hittats. Laglottan räknas inte som arvsrätt, utan är en fordran (civilrättsligt anspråk) utanför arvsordningen som måste göras gällande gentemot arvingen/arvingarna. Även skulder (inte bara tillgångar) ärvs enligt tysk rätt.

Arvsordningen och vilket lands arvsrätt som ska tillämpas kan bestämmas i ett testamente. Med hänsyn till **lagändringen från och med augusti 2015** måste alltså personer med hemvist i Sverige, som önskar att tysk arvsrätt ska tillämpas på deras dödsbo, uttryckligen göra ett rättsval och dokumentera detta. Ett testament kan författas *notariellt* (av en tysk *Notar*) eller i sin helhet handskriftligen och skrivas under. Ambassaden rekommenderar att man konsulterar en jurist.

Hur är arvsordningen enligt svensk rätt?

Enligt svensk rätt ärver en maka/maka först och främst själv. Gemensamma barn ärver först efter den andra förälderns bortgång, som efterarvingar. Särskilda bestämmelser gäller för barn till den avlidne som inte är barn till den överlevande maka/maken, så kallade särkullbarn. Dessa har rätt att kräva sin arvslott efter den avlidna föräldern direkt. Innan dödsboet beräknas görs en bodelning. Arvsrätten för släktingar är begränsad och arvsordningen upphör redan vid kusiner, i deras ställe träder staten som arvinge i form av Allmänna arvsfonden. Personer med rätt till laglott har i Sverige samma ställning som arvingar, till skillnad från i Tyskland. Skulder ärvs inte utan dras av på dödsboets tillgångar.

Arvsordningen och vilket lands arvsrätt som ska tillämpas kan bestämmas i ett testamente (också med hänsyn tagen till lagändringen från och med augusti 2015). Ett testamente upprättas i enlighet med lokala bestämmelser med två vittnen. Ambassaden rekommenderar att man konsulterar en jurist.

Personer i Sverige med tyskt och svenskt medborgarskap som inte har gjort ett rättsval om tillämpningen vid arvsfall betraktas uteslutande som svenska medborgare.

Information om svensk arvsrätt finns på följande hemsida:

https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-se-sv.do?member=1

1. Hur ser processen ut om den avlidne hade sista hemvist i Sverige?

Enligt 4 och 21 artikeln, första stycket i EU:s arvsförordning skall vid arvsfall efter den 17 augusti 2015 svensk arvsrätt tillämpas och ansvaret ligger hos de svenska myndigheterna.

a) Om det (enbart) finns kvarlåtenskap i Sverige:

Enligt svensk rätt är dödsboet en juridisk person och kvarlåtenskapen tillfaller därmed inte arvingarna direkt.

En Bouppteckning över den avlidnas kvarlåtenskap skall upprättas och skickas till Skatteverkets lokala kontor senast fyra månader efter dödsfallet. **En av Skatteverket godkänd och registrerad bouppteckning är i Sverige ett fullgott arvsbevis.** Bouppteckningen innehåller inga kvoter.

I Bouppteckningen görs först och främst en bodelning av giftorättsgodset och tillgångar och skulder listas upp. Dödsbodeläggarna (enligt lag eller testamente) listas också upp.

Mer information om den svenska bouppteckningen finns på Skatteverkets hemsida:

www.skatteverket.se/privat/folkbokforing/narenanhorigdor/bouppteckning/

b) Om det (även) finns kvarlåtenskap i Tyskland:

Dödsbodeläggarna ansöker hos Skatteverket om utfärdande av ett **uropeiskt arvsintyg**. Med detta intyg kan man också i Tyskland bevisa sin ställning samt utöva sina rättigheter som arvinge eller legatarie respektive sina befogenheter som testamentsexekutor eller boutredningsman, se artikel 63 EU:s arvsförordning.

Informationen om utfärdande av ett europeiskt arvsintyg i Sverige finns på Skatteverket hemsida:

www.skatteverket.se/privat/folkbokforing/narenanhorigdor/arv/europeisktarsintyg

Ett mönster för det europeiska arvsintyget på alla EU-språk hittas här:

https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-sv.do

2. Hur ser processen ut om den avlidne hade sista hemvist i Tyskland?

Enligt 4 och 21 artikeln, första stycket i EU:s arvsförordning skall vid arvsfall efter den 17 augusti 2015 i dessa fall tysk arvsrätt tillämpas och ansvaret ligger hos de tyska tingsrätterna (*Nachlassgericht*).

a) Om det (endast) finns kvarlåtenskap i Tyskland:

Enligt tysk rätt måste man (för såväl tyska som för svenska arvlåtare) ansöka om ett tyskt arvsintyg, *Erbschein*, om det finns kvarlåtenskap i Tyskland.

Ett arvsintyg bevisar vem som är arvinge och därmed rättslig efterträdare till en avliden person. Utan

ett tyskt arvsintyg kan man inte förfoga över kvarlåtenskapen i Tyskland (exempelvis kan man inte avsluta konton eller omregistrera fast egendom på en ny ägare). Ett arvsintyg är dock inte nödvändigt om det finns ett testamente och det har attesterats eller öppnats av den lokala domstolen.

Arvsintyget utställs av en tingsrätt i Tyskland på arvingarnas ansökan. Ansökan innehåller en förklaring på heder och samvete, som arvingarna avger. I princip kan ansökan alltid lämnas in direkt till den ansvariga lokala domstolen i Tyskland (den avlidnes sista vistelseort) eller till en notarie. I undantagsfall även på ambassaden, även om det bara kan ske i särskilda fall på grund av kapacitetsskäl.

b) Om det (även) finns kvarlåtenskap i Sverige:

Kvarlåtenskap (dödsbo) i Sverige efter i Tyskland bosatta personer kan skiftas med hjälp av ett europeiskt arvsintyg utställt i Tyskland. Ansökan om utfärdande av ett europeiskt arvsintyg kan ställas vid den ansvariga Tingsrätten i Tyskland. Vid utställande av ett europeiskt arvsintyg (*europäisches Nachlasszeugnis*) behövs inget tyskt arvsintyg (*Erbschein*).

Information om arvsrätt i alla EU-stater på olika språk, samt ett formulär för det europeiska arvsintyget hittas här:

https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-sv.do

3. Hur ser processen ut enligt tidigare rättsläge?

För dödsfall som inträffat till och med den **16 augusti 2015** gäller enligt tysk och svensk rätt arvsrätten i den stat, som den avlidne var medborgare i vid tidpunkten för dödsfallet. Själva processen rättar sig efter bestämmelserna i den stat, där kvarlåtenskapen befinner sig:

a) Om det finns kvarlåtenskap efter en svensk arvlätare i Tyskland:

Se informationen under punkt 2 a) ovan, samma process gäller.

b) Om det finns kvarlåtenskap efter en tysk arvlätare i Sverige:

Även om bestämmelserna gällande arvskvoterna i detta fall riktar sig efter den tysk lagstiftning, gäller ändå **svenska bestämmelser för processen gällande kvarlåtenskapen i Sverige**.

Man måste alltså eventuellt såväl låta upprätta en svensk bouppteckning som ansöka om ett tyskt arvsintyg. Information om att upprätta en bouppteckning finns på Skatteverkets hemsida: www.skatteverket.se/privat/folkbokforing/narenanhorigdor/bouppteckning

Om arvingarna ej är bosatta i Sverige/svenskspråkiga är det ofta klokt att utse en boutredningsman. Såvida den avlidne inte redan har bestämt en boutredningsman, måste man ansöka centralt vid Stockholms tingsrätt om att en sådan ska utnämnas.

Stockholms tingsrätt
Box 8307
S-104 20 Stockholm
Tel.: 0046-8-561 650 00

Arvingarna kan föreslå en person i Sverige som boutredningsman (exempelvis en jurist vid den avlidnes svenska bank eller på den svenska begravningsbyrå eller en annan kompetent person som man känner alternativt en svensk advokat). Man bör självklart först klargöra med personen i fråga att denna är införstådd och villig att ta sig an uppdraget. Om ingen föreslås ger Stockholms tingsrätt vanligtvis uppdraget till en advokat. När ansökan om boutredningsman ställs måste den gällande avgiften betalas in, först därefter kan en person utnämnas.

Information om ansökan om boutredningsman i Sverige hittas här:

www.stockholmstingsratt.se/Om-tingsratten/Mal-och-arenden/Arenden/Boutrednings--och-skiftesman/

En bouppteckning för en person som inte hade sin fasta bosättning i Sverige skickas centralt för registrering till Skatteverket i Visby.

Skatteverket
Box 1214
621 23 Visby

Efter att bouppteckningen har registrerats kan arvingarna med hjälp av originalhandlingen bland annat ansöka om lagfart eller inskrivning av tomträttsinnehav för ärvd fastighet vid Lantmäteriet (i Tyskland heter motsvarande myndighet *Grundbuchamt* och registret förs lokalt vid varje tingsrätt).

Information om ansökan, processen och formuläret finns här:

<https://www.lantmateriet.se/en/real-property/Andra-agare/Ansok-om-lagfart-eller-inskrivning-av-tomtratt/?faq=5f33> (engelska)

<https://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Andra-agare/Ansok-om-lagfart-eller-inskrivning-av-tomtratt/?faq=5f33> (svenska)

I vissa fall, framförallt om tillgångarna i dödsboet inte täcker skulderna, kan en dödsboanmälan ersätta en bouppteckning. En dödsboanmälan görs till socialkontoret i den avlidna personens hemkommun.

Arvsskatt

Generellt tillämpas tysk arvsskatt på kvarlåtenskap i Tyskland. För frågor om storlek, omfattning, fribelopp o.s.v. vänligen vänd er till ansvarigt skattekontor i Tyskland (*Finanzamt*). Vanligtvis är skattekontoret i den staden där den avlidne hade sin sista hemvist i Tyskland ansvarigt. Om den avlidne aldrig har haft sin hemvist i Tyskland, ansvarar i regel skattekontoret i den staden där kvarlåtenskapen befinner sig för skattefrågor. En s.k. *Unbedenklichkeitsbescheinigung* (ett intyg att det inte finns invändningar mot överföringen av kvarlåtenskapen, t.ex. till Sverige) utfärdar det tyska lokala skattekontoret. Arvingarna måste aktivt ansöka om detta.

För skattefrågor i Sverige, vänligen vänd er direkt till Skatteverket (www.skatteverket.se) eller kontakta en advokat eller skatterådgivare för vidare råd. En lista över tyskspråkiga advokater som är verksamma i Sverige finns på ambassadens hemsida: www.stockholm.diplo.de/advokat.

Ambassaden kan inte besvara frågor om beskattning.

Information utan jur. ansvar:

Uppgifterna i detta faktablad är baserade på ambassadens kunskap och erfarenheter vid publikationstillfället.

Fullständighet och riktighet garanteras ej.